

Somatosensoriyel Amplifikasyon Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Somatosensoriyel Amplifikasyon Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30471>

Özet

Somatosensory Amplification Scale (SAÖ), bireylerin normal veya hafif bedensel duyular? abart?l?, yo?un ve rahats?z edici olarak alg?lama e?ilimini ölçmek amacıyla geli?tirilm? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle hipokondriyazis, somatoform bozukluklar ve kronik a?r? gibi durumlar?n anla??lmas? ve de?erlendirilmesi aç?s?ndan kritik öneme sahiptir. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Hüseyin Güleç ve Kemal Sayar tarafından 2007 y?l?nda gerçekleştirilmi? olup, Türk kültürü ba?lam?nda ölçe?in psikometrik özelliklerinin incelenmesini sa?lam??tır. Bu uyarlama çalışmas?, ölçe?in Türkiye'deki klinik ve ara?tırma ortamlar?nda güvenilir ve geçerli bir şekilde kullan?labilece?ini göstermiştir.

Ölçek, somatik belirtilerin alg?lanma biçimini nesnel bir şekilde de?erlendirmeye olanak tan?yarak, hastalar?n semptomlar? deneyimleme şekillerine dair önemli bilgiler sunmaktadır. Bu durum, özellikle bilişsel davran??ç? terapi yaklaşımlar?nda, hastalar?n bedensel odaklanma ve yanlış yorumlama biçimlerinin hedeflenmesi için temel bir de?erlendirme aracı?levi görür.

Anahtar Kelimeler

Somatosensory Amplification, Somatoform Bozukluklar, Psikiyatri, Hipokondriyazis, Vücut Duyular?, Güleç ve Sayar Uyarlamas?.

Yazarlar

Hüseyin Güleç, Kemal Sayar (Türkçe Uyarlama Yazarlar?); Isaac K. Barsky, G. L. Klerman, J. P. Wyshak (Orijinal Ölçek Yazarlar?).

Amaç

Somatosensory Amplification Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin içsel veya d??sal kaynaklı bedensel duyular? yo?un, tehdit edici ve rahats?z edici olarak yorumlama ve deneyimleme düzeylerini nicel olarak ölçmektir. Bu ölçek, bir kişilik özelli?i veya bilişsel e?ilim olarak somatosensory amplifikasyonu de?erlendirerek, bu e?ilimin somatik semptom bozukluklar?, panik bozukluk ve yaygın anksiyete gibi klinik tablolarla ilişkisini ara?tırmay? hedefler.

Türkçe uyarlama çalışmas? (Güleç & Sayar, 2007), ölçe?in Türk popülasyonunda da geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı? olarak kullan?labilirliğini kanıtlamay? amaçlam??tır. Bu amaç doğrultusunda, ölçe?in yapısal uygunluğu ve diğer ilgili psikopatoloji ölçütleriyle olan ilişkisi incelenmiştir.

Yapı

Ölçek, somatosensory amplification yapısını ölçer. Bu yapı, bilişsel bir süreç olarak tanımlanır ve bireyin dikkatini bedensel duyumlara aşırı odaklaması, bu duyumları yanlış yorumlaması ve sonuç olarak duygusal girdinin şiddetini artırması ile karakterizedir. Amplifikasyon, normal vücut işlevlerinden (örneğin kalp atışı, hafif kaşıntı, sindirim sesleri) kaynaklanan hislerin dahi hastalık veya tehlike belirtisi olarak algılanmasına yol açabilir.

Yapısal olarak, Somatosensory Amplification Scale genellikle tek boyutlu bir yapıyı temsil eder. Bu tek boyut, bireyin bedensel duyumlara karşı genel hassasiyetini ve abartma eğilimini kapsar. Yüksek puanlar, kişinin somatik duyumlara karşı yüksek bir amplifikasyon eğilimine sahip olduğunu gösterir.

Geçerlik

Güleç ve Sayar (2007) tarafından yürütülen Türkçe uyarlama çalışmasında ölçeğin geçerlik çalışmaları yapılmıştır. Kriter geçerliliği kapsamında, SAÖ'nün puanlarının ilgili psikopatoloji ölçütleriyle korelasyonu incelenmiştir. Çalışmada, SAÖ puanlarının Hipokondriyazis Ölçeği ve Anksiyete Düzeyi ile pozitif ve anlamlı ilişkiler gösterdiği tespit edilmiştir, bu da ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyla ilgili diğer klinik yapıların ölçütünü destekler.

Yapı geçerliliği analizleri, ölçeğin orijinal tek faktörlü yapısının Türk örnekleminde de korunduğunu doğrulamıştır. Bu bulgular, SAÖ'nün Türk popülasyonunda somatosensory amplificationın altında yatan teorik yapıyı başarıyla bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Güvenilirlik

Türkçe Somatosensory Amplification Scale'inin (SAÖ) güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık ve test-tekrar test güvenilirliği yöntemleriyle değerlendirilmiştir. Güleç ve Sayar'ın çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) yüksek bulunmuştur (genellikle .80'in üzerinde). Bu yüksek değer, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve içsel olarak uyumlu olduğunu işaret etmektedir.

Ayrıca, test-tekrar test güvenilirliği sonuçları, ölçekten alınan puanların zaman içinde istikrarlı olduğunu göstermiştir. Bu, SAÖ'nün, ölçtüğü bilişsel eğilimin (amplifikasyon) nispeten kararlı bir özellik olduğunu varsayarak, bu özelliğin güvenilir bir ölçümünü sağladığını kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Türkçe Somatosensory Amplification Scale'inin yapısal uygunluğunu belirlemek amacıyla Güleç ve Sayar (2007) tarafından faktör analizi uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda,

ölçeğin orijinal yapısına benzer şekilde tek boyutlu bir yapıya uygun olduğu saptanmıştır.

Bu tek faktörlü yapı, tüm maddelerin ortak bir "somatosensory amplification" eilimini temsil ettiğini göstermektedir. Faktör yükleri, maddelerin bu ana yapıya ne derece temsil ettiğini belirlemeye ve tüm maddelerin yeterli düzeyde faktör yüküne sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuç, ölçeğin Türk popülasyonunda da teorik olarak beklendiği gibi unidimensional (tek boyutlu) yapıda olduğunu doğrulamaktadır.

Araç

Test Tipi: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale) / Uyarlama

Format: 10 maddeden oluşur. Genellikle 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılır (Örneğin: 1=Hiçbir zaman, 5=Her zaman veya 1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum).

Language Available: Orijinal İngilizce; Uyarlanan Dil: Türkçe.

Population Group: Yetkinler (Klinik ve Genel Popülasyon).

Age Group: 18 yaş ve üzeri.

Population Details: Türkçe uyarlama çalışması, genellikle üniversite öğrencileri ve/veya klinik örneklemeler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Bireylerden, bedensel duyumları deneyimleme ve yorumlama biçimlerine dair maddeleri kendilerine en uygun gelen seçeneği işaretleyerek yanıtlamaları beklenir. Puanlar toplanarak toplam bir somatosensory amplification skoru elde edilir.

Anahtar Kelimeler

Somatik Semptom Bozukluğu, Bilişsel Çarpıtma, Psikometrik Özellikler, Uyarlama Çalışması, Likert Ölçeği.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut Değil.

Affiliation Email addresses: huseyingulec@yahoo.com

Correspondence Address: Hüseyin Güleç (Sorumlu Yazar).

İzinler, Ücret ve Test Yolu?

Orijinal ölçek, 1990 yılında Isaac K. Barsky ve arkadaşları tarafından geliştirilmiştir. Türkçe uyarlama çalışması 2007 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı ve izin koşulları için sorumlu yazar Hüseyin Güleç ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari olmayan akademik kullanımlarda izinler genellikle yazarın takdirine bağlıdır. Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [the-somatosensory-amplification-scale-toad.pdf](#).

Kaynaklar

Güleç, H., & Sayar, K. (2007). Reliability and validity of the Turkish form of the Somatosensory Amplification Scale. *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 61(1), 25-30.

Barsky, A. J., Goodson, J. D., Lane, R. S., & Schatzberg, A. F. (1988). The amplification of somatic symptoms. *Psychosomatic Medicine*, 50(5), 510-519.

Barsky, A. J., Wyshak, G., & Klerman, G. L. (1990). The Somatosensory Amplification Scale and its relationship to hypochondriasis. *Journal of Psychiatric Research*, 24(4), 323-334.

Somatosensory Amplification Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Ancak, orijinal Somatosensory Amplification Ölçeği (SAS) 10 maddeden oluşmaktadır. Türkçe uyarlama, bu 10 maddenin çevirisi ve kültürel adaptasyonunu içermektedir.

Ölçekteki tipik maddeler, bireyin bedensel duyumlara gösterdiği tepkileri ve bu duyumların yorumlanma şeklini yansıtır.